

Antonín PRCHAL

* 07. května 1923
† 20. května 1996

Absolvoval 5 tříd obecné školy, 4 třídy měšťanské školy, 2 třídy obchodní školy, 3 třídy obchodní akademie, do roku 1944 studoval, poté byl totálně nasazen jako pomocný dělník v továrně BMW ve Starých Horách u Jihlavy. V roce 1949 absolvoval čtrnáctidenní politická škola ministerstva vnitra.

Do KSČ vstoupil 21. 5. 1945.

K SNB nastoupil 1. 6. 1945, do 31. 9. 1945 působil na oddělení StB (O-StB) Jihlava, 1948–1949 tzv. instruktážní skupina v StB, od července 1949 zástupce velitele IV. sektoru (výkon), od r. 1950 velitel V. sektoru (vyšetřování), od února 1951 zástupce velitele StB, potom její velitel, od 12. 2. 1952 první náměstek ministra vnitra, 1. 5. 1956 odvolán, 30. 6. 1956 mu byl ukončen služební poměr u SNB, 31. 7. 1963 odsouzen za svůj podíl na nezákonnostech v 50. letech na 6 let odnětí svobody.

Při výměře trestu vycházel soud z velké společenské nebezpečnosti trestné činnosti obviněných, tak jak bylo

Velitelský posudek na s. Antonína PRCHALA :

Při likvidaci nepřátelské skupiny špiónů na velitelství Stb / Závodský, Valeš a spol. / byl soudruh PRCHAL jediný z velitelů sektoru, který byl informován o plánu zatčení a svěřen mu úkol k provedení. Úkol byl splněn bez závad.

V únoru 1951 byl navržen a schválen do funkce zástupce velitele státní bezpečnosti a svěřeno mu řízení operativy v Stb, pod jeho vedením počala se úspěšně rozvíjet činnost agenturní, která přinesla v krátké době dobré výsledky k odhalení nepřátelských živlů v různých úsecích našeho veřejného života.

Je souvinní,

že

I. Obžalovaný Antonín Prchal od února 1951 téměř do konce roku 1954 v Praze a jinde nejprve ve funkci zástupce velitele státní bezpečnosti a od března 1952 ve funkci náměstka ministra národní bezpečnosti při výkonu řídicí funkce v orgánech ministerstva národní bezpečnosti, zejména na úseku agenturně operativní práce,

1/ podílel se nesprávnými metodami agenturně operativní práce na uvědomování mnoha bezdůvodně obviněných osob tím,

že a/ řízením agenturně operativní činnosti i osobní účastí na ní přispíval shromažďováním a ověřováním neobjektivních a neprověřitelných materiálů ke konstruování nepodložených obvinění řady osob,

b/ prováděl bez dostatečných důvodů zatýkání některých osob, spolupřiznával o bezdůvodném držení mnoha osob ve vazbě, nezajistil propuštění nevinných osob, i když mu to bylo navrhováno, přičemž řada těchto osob byla vystavena tělesnému a duševnímu trýznění a namnoze utrpěla i vážné újmy na zdraví a jiné škody, zejména na majetku;

2/ v souvislosti s přípravou a provedením procesu s tzv. vedením protistátního spikleneckého centra při výkonu své funkce zneužíval svého postavení a pravomoci zejména

a/ nepřipustným ovlivňováním znalců při zpracování znaleckých posudků z jednotlivých odborů národního hospodářství a při přípravě znaleckého posudku z národní obrany,

b/ podepsal a předložil znalecký posudek o vykonstruované trestné činnosti Karla Švába a dalších funkcionářů bezpečnostního aparátu, který byl podkladem k nezákonnému odsouzení řady pracovníků bezpečnosti,

c/ omezoval, případně ovlivňoval činnost soudních orgánů.

II. Obžalovaný Karel Košťál

od poloviny roku 1949 do konce roku 1952 v Praze a jinde ve funkci vyšetřujícího pracovníka a později ve vedoucích funkcích vyšetřovací součásti ministerstva národní bezpečnosti v roce 1954 jako náměstek ministra vnitra:

1/ psychickým nátlakem a svědomitou úpravou a formulací výpovědí

a/ donucoval vyšetřované osoby, aby se doznávaly ke spáchání trestné činnosti, která neexistovala,

b/ vykonstruoval nepodložená obvinění na řadu dalších osob, které na základě toho byly také zatčeny a bezdůvodně drženy ve vazbě, při čemž tyto osoby

byly vystaveny tělesnému a duševnímu trýznění a namnoze utrpěly i vážné újmy na zdraví a další škody zejména na majetku,

2/ zneužíval svého postavení jako orgán vyšetřování a neplnil, případně porušoval své povinnosti jako vedoucí funkcionář bezpečnostního aparátu zejména tím, že

a/ souhlasil s používáním nezákonných vyšetřovacích metod, popřípadě nezakročil proti jejich používání ostatními pracovníky vyšetřování,

b/ sám použil fyzického násilí při vyšetřování Otty Šlinga,

MINISTR VNITRA

č. 3-1277/02-49

Pochvalné uznání

Vyšlo na příkaz PRCHALOVÍ Antonín

nadporučík SNB

pochvalné uznání

za mimořádnou obětavost a odvahu, kterou prokázal při likvidaci teroristických protistátních živlů.

Praha dne 23. července 1949.

Sděluji, že prezident republiky svým rozhodnutím ze dne 29. března 1963 ocenal Vám podle § 8 zák. č. 62/1962 Sb. Řád republiky, který Vám byl propůjčen "za obětavé a úspěšné výkony při odhalování a likvidaci vedení protistátního spikleneckého centra", rozkazem prezidenta republiky č. 8 ze dne 24. dubna 1953.

V souvislosti s revisí soudních procesů uvedeného centra není únosné, aby propůjčený Řád Vám byl nadále ponechán.

Ve Sboru národní bezpečnosti pracoval nejprve jako orgán ZO Jihlava. V r. 1948 byl přeložen do Prahy jako člen centrální instruktážní skupiny a po projití několika funkcemi jmenován v únoru 1951 po likvidaci nepřátelské skupiny špiónů na V-Stb prvním zástupcem velitele státní bezpečnosti a svěřeno mu řízení operativy. Pod jeho vedením počala se úspěšně rozvíjet agenturní činnost, která přinesla v krátké době dobré výsledky k odhalení nepřátelských živlů v různých úsecích našeho života.

Zdroj: Personální spis A. Prchala; KALOUS, Jan: Instruktážní skupina StB v lednu a únoru 1950: zákulisí případu Čřhošť. In: Sešity ÚDV, č. 4, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Praha 2001

ústav pro studium
totalitních režimů

archiv
bezpečnostních
složek